

Inleiding Sint & Pietengilde, geschiedenis en doel

Inleiding

Het sinterklaasfeest is onbetwist het leukste feest dat Nederland kent, een sprookje waarin iedereen waar dan ook in het land een rol speelt en waaraan iedereen mooie jeugdherinneringen bewaart. Een maand in het jaar spannen duizenden sinten en pieten zich in om elk kind, waar het ook woont, het sinterklaasverhaal als echt te laten beleven en het mooiste is, miljoenen spelen dit spel mee. In iedere stad, dorp en gehucht arriveert de Sint met zijn boot en gevolg op dat kleine stroompje in de buurt om door de plaatselijke burgervader te worden ontvangen.

Wie herinnert zich ook niet die opwindende, de trots, het gevoel van volwassenheid ook, wanneer men na een laatste jaar van langzaam knagende twijfel dan eindelijk werd opgenomen in de kring van de 'weters'. Gelukkig bleek die promotie altijd net genoeg om de wonden van die toch ook diepe teleurstelling van de verbroken illusie te helen. En natuurlijk zijn er geen betere figuranten, geen braveren spelers van de mythe van Sint-Nicolaas dan de recent bekeerden. Onbewust nemen ze direct hun plaats in als volgende generatie uitvoerders van het aloude toneelspel. Zonder deze continuïteit, zonder het sinterklaasfeest zou Nederland veel kaler, veel saaier, veel minder Nederland zijn.

Het feest heeft in de loop der jaren natuurlijk een behoorlijke evolutie doorgemaakt, Zwarte Piet is van een eenzame knecht veranderd in een heel team van vrolijke specialisten, van Hoofdpiet tot Huispiet en is ook een veel belangrijker rol gaan spelen. Sommige Sinten arriveren tegenwoordig met honderden Zwarte Pieten op hun boot. Het paard heeft een naam gekregen en de roe en zak zijn veel minder afschrikwekkend geworden, zonder dat dit de essentie van het verhaal heeft aangetast. Ook de massamedia spelen tegenwoordig een grotere rol in de beeldvorming. Televisieprogramma's en internet drukken zeker een stempel op de ervaring van het feest door de kleinsten. Desondanks is en blijft het sinterklaasfeest een regionaal of zelfs lokaal feest waar de viering in eerste instantie gaat om de eigen plaats, de eigen school, het eigen huis. Zo leeft in het Friese Grouw nog altijd de traditie van de in februari verschijnende Sint Piter voort. Veel plaatsen en scholen geven dan ook ondanks de landelijke intocht nog steeds die lokale sfeer, die het verhaal tastbaar maakt en nabij brengt voor de allerkleinsten. Tradities veranderen, geleidelijk volgens de natuurlijke weg en naar wens van de gemeenschap. Wij wijzen echter iedere vorm van dwang tot aanpassing af.

Het sinterklaasfeest is een unieke en dierbare traditie die diep in de Nederlandse cultuur verankerd is. Vele Nederlanders koesteren warme herinneringen aan de magie, de verwondering, het plezier en de gezelligheid. Het is een diepe behoefte en een mensenrecht om cultuur door te geven aan volgende generaties, dit geldt ook voor de sinterklaastraditie. Sinterklaas was altijd al en is nog steeds een feest voor iedereen. De voortzetting en overdracht van deze traditie is de kernopdracht van het Sint en Pietengilde.

Geschiedenis

Stichting Sint en Pietengilde is opgericht in 2014 en houdt zich sinds die tijd bezig met bescherming en beheer van het cultureel erfgoed sinterklaasfeest in zijn verschillende vormen en aspecten. Hiertoe heeft de stichting de laatste tien jaar vele activiteiten ontplooid, zoals historisch onderzoek, ondersteuning van onderwijs, cursussen, uitwisseling en ondersteuning voor vertolkers en lokale vieringen, internationale contacten met sinterklaasorganisaties in verschillende Europese landen, erfgoedbeheer, productie van films, een website voor kinderen, een forum voor vertolkers, etc. De stichting wordt mede hierdoor ook door de media als een prominente belangenbehartiger van het sinterklaasfeest gezien en dienaangaande regelmatig benaderd door kranten en televisie, voor commentaar op actuele ontwikkelingen rond de viering. De laatste twee jaren is het activiteitsniveau van de stichting helaas door omstandigheden en ziekte van bestuursleden sterk gedaald. Met het aantreden van een nieuw bestuur is sinds 2023 hard gewerkt om deze situatie te boven te komen. Het voorliggende beleidsplan is de afronding van deze wederopbouw en de blauwdruk voor de activiteiten van de stichting voor de jaren 2025/2026.

Doelen

Na de heroriëntatie zijn de statuten van de stichting in lijn gebracht met de gekozen beleidsrichting en aangepast aan de laatste normen van de Wet Bestuur Toezicht Rechtspersonen (WBTR). De stichting heeft na deze aanpassing als (statutaire) doelen:

- Het immaterieel erfgoed sinterklaasfeest in al haar facetten behouden, veiligstellen, ontwikkelen, promoten en doorgeven voor de toekomst als levende traditie;
- Een verbinding vormen tussen en ondersteuning verlenen aan alle partijen die sinterklaasvieringen organiseren en uitvoeren, individueel of in groepsverband;
- De best mogelijke informatiebron bieden over het sinterklaasfeest, van de vroegste geschiedenis tot hedendaagse festiviteiten;
- Het promoten van het sinterklaasfeest en stimuleren van vieringen door in de ruimste zin informatie te geven en les- en voorlichtingsmateriaal te bieden;
- Het hebben van sponsors en donateurs om deze doelstellingen te kunnen bewerkstelligen, alsmede het verrichten van alle verdere handelingen die verband houden met de doelstellingen en daartoe bevorderlijk (kunnen) zijn.

De stichting heeft daarbij verder geen winstoogmerk.

Activiteiten 2025-2026

De volgende activiteiten zullen de komende anderhalf jaar worden ontplooid ter ondersteuning en uitvoering van de doelen zoals hiervoor benoemd. De activiteiten kunnen onderverdeeld worden in de volgende categorieën:

- Historisch onderzoek en discussie
- Informatievoorziening en voorlichting
- Verbinding en ondersteuning

Historisch onderzoek en discussie

Achtergrond: Er circuleren veel verhalen, mythes en misverstanden over achtergrond en historie van het sinterklaasfeest en van Sints trouwe metgezel Zwarte Piet. Velen verwijzen naar het bekende boek van Schenkman, anderen naar verhalen over vrijgekochte slaven. Ook zijn er onderzoekers die wijzen op oeroude zelfs voorchristelijke aspecten die terugkomen in het feest. Duidelijk is dat het sinterklaasfeest al eeuwenlang in verschillende vormen wordt gevierd in een groot aantal Europese landen. Hierbij wordt de Sint vergezeld door begeleiders van uiteenlopende aard, zoals bijvoorbeeld de Duitse knecht Ruprecht, Krampus en de Nederlandse Zwarte Piet. Daarbij zijn er grote historische en regionale verschillen in gebruiken, attributen, etc. Zelfs in Nederland waren er tot de opkomst van de televisie grote regionale verschillen, waarvan de vieringen op bijvoorbeeld Ameland en in Grouw nog slechts beperkte echo's zijn.

Activiteit: Het Sint en Pietengilde verricht onderzoek naar de geschiedenis van het sinterklaasfeest in de breedste zin van het woord, het verzamelt daartoe historische bronnen uit zowel Nederland als uit andere Europese landen. Het betreft hier o.a. boeken, oude geschriften, krantenartikelen, foto's en film. Al deze informatie is gedigitaliseerd, gecategoriseerd en ontsloten via de website van het Gilde (zie volgende paragraaf). Daaraan toegevoegd zijn analyses en historische duiding door onderzoekers van het Gilde. Deze activiteit zal ook de komende periode worden voortgezet.

Activiteit: Zoals al opgemerkt bestaan er verschillende scholen in het historisch onderzoek naar het sinterklaasfeest in Nederland. Het Sint en Pietengilde is van plan de discussie en uitwisseling tussen de verschillende onderzoekers te faciliteren. Daartoe zal het Gilde de banden met de verschillende

onderzoekers in dit gebied aanhalen, om, na overleg, ook hun informatie te ontsluiten via de website van het Gilde, bijvoorbeeld door het linken naar deze informatie of het beschikbaar stellen van 'ruimte' op de website van het Gilde voor de verschillende 'onderzoeksrichtingen'. Daarnaast is het organiseren van discussieavonden tussen verschillende onderzoeksscholen een van de voorziene activiteiten.

Activiteit: Het Gilde zal ook publiciteit geven, via zijn ter beschikking staande kanalen, zoals de website en sociale media (zie volgende paragraaf), aan werken en publicaties van onderzoek van derden. Het gaat hier onder andere om de publicatie van boeken, kranten- of andere artikelen, maar ook om de vertoning van documentaires en podcasts. Om tot afspraken hieromtrent te komen, breidt het Gilde zijn reeds bestaande contacten met de auteurs van deze werken uit. Doel is om dit in de voorziene beleidsperiode af te ronden.

Noot: Waar het Gilde voorheen ook contacten op het gebied van historisch onderzoek met vertolkers en instituten in andere Europese landen stimuleerde, zal dit vanwege capaciteitsproblemen de komende periode een lage prioriteit krijgen. Dit staat overigens los van de banden met sinterklaasorganisaties in België, zie daarvoor de laatste paragraaf.

Informatievoorziening en voorlichting

Achtergrond: De website www.sintenpietengilde.nl is het centrale informatiekanaal van het Gilde voor iedereen die geïnteresseerd is in de activiteiten en het sinterklaasfeest. Hier kan de bezoeker alle informatie vinden over het Gilde, zoals informatie over KvK, verslagen, contact, alle historische archieven, onderzoeken en publicaties daaromtrent, etc. Verder vinden we hier aankondigingen van activiteiten, belangrijke gebeurtenissen, weetjes omtrent het feest, etc.

Activiteit: In de afgelopen periode heeft een volledige herstructurering van de website plaatsgevonden. De oude website was tien jaar oud, de oorspronkelijke ontwikkelaars waren niet meer beschikbaar en het onderhoud was daarmee problematisch geworden. Daarom is er een andere hostingprovider gekozen, kwam er een geheel nieuwe lay-out en werd ook de gebruikte techniek aangepast aan de laatste ontwikkelingen. Voor de komende periode is het doel de volledige historische collectie op een gestructureerde manier beschikbaar te stellen en de zoekmogelijkheden voor belangstellenden en onderzoekers uit te breiden.

Activiteit: Verder zal de nieuwe website beschikbaar gesteld worden als communicatiemiddel voor de vele groepen die zich bezighouden met het sinterklaasfeest. Via de website kunnen organisaties dan informatie publiceren over aankomende activiteiten en achteraf daarvan verslag doen, bijvoorbeeld door het plaatsen van foto's.

Activiteit: Op de website is een opiniegedeelte gerealiseerd in de vorm van een blog. Leden, donateurs, relaties en sympathisanten van het Gilde worden daar in de gelegenheid gesteld, actuele gebeurtenissen over het sinterklaasfeest of aanverwante zaken te bespreken in een kort opiniestuk. Recente publicaties laten de waarde van deze uitbreiding zien, voor het komende jaar zal de Stichting ook actief schrijvers en opiniemakers benaderen voor bijdragen.

Activiteit: Het Gilde heeft in het verleden een onderwijspakket over de viering van het sinterklaasfeest ontwikkeld en dat gratis beschikbaar gesteld aan scholen. Ook dit pakket is ondertussen bijna tien jaar oud en niet helemaal meer actueel. In de komende beleidsperiode zal dit pakket indien mogelijk worden aangepast. Hiertoe wordt via de communicatiekanalen gezocht naar vrijwilligers met een onderwijskundige achtergrond die hierbij willen assisteren.

Activiteit: Het Gilde heeft zich nooit ingelaten met commerciële activiteiten zoals het verkopen van sinterklaasproducten. Vanuit de omgeving van het Gilde bereiken ons echter berichten over comités en andere organisatoren, die moeite hebben met het verkrijgen van de noodzakelijke producten voor de viering. Dit betreft onder andere kledij, schmink, inpakpapier, etc. Het Gilde heeft niet de intentie, noch de mogelijkheden, om hiervoor zelf een productie- of verkoopkanaal op te zetten. Wel zoekt het

Gilde contact met commerciële partijen die belangstelling zouden kunnen hebben om in deze behoefte te voorzien. Dit proces is reeds in gang gezet en de eerste contacten zijn gelegd. Het Gilde zal dan via zijn website doorverwijzen naar deze partijen eventueel met aanbevelingen.

Activiteit: In het algemeen moet de website van het Gilde worden uitgebreid tot 'dé startpagina voor het sinterklaasfeest in Nederland'. Naast alle bovenstaande uitbreidingen zal aandacht worden besteed aan het toegankelijk maken van informatie over het sinterklaasfeest relevant voor organisatoren en feestvierders. Dat betekent dat er vanuit de website verwijzingen zullen komen naar zaken als lokale comités, aankondigingen van vieringen en andere evenementen, oproepen voor vrijwilligers, audiovisuele producties zoals sinterklaasfilms, professioneel en amateur, etc.

Noot: het Gilde heeft ook een kinderwebsite, waarop onder andere korte verhaaltjes, filmpjes, tekeningen, recepten voor lekkernijen, sinterklaasliedjes, etc. worden aangeboden. Het produceren en bijhouden van deze inhoud is zeer arbeidsintensief, daarom zal de kinderwebsite de komende beleidsperiode in eerste instantie een 'slapende' status krijgen. Geen grote uitbreidingen en verandering van de huidige inhoud van de kinderwebsite zijn voorzien. In de komende bestuursperiode zal een uitgebreide evaluatie plaatsvinden naar wat te doen met de kinderwebsite. Alternatieven zijn: opname als onderdeel van de recent gerenoveerde hoofdwebsite, in de huidige status laten bestaan of opheffen.

Verbinding en ondersteuning

Achtergrond: Het sinterklaasfeest is in Nederland ondanks de opmars van televisie en internet in grote mate een lokale aangelegenheid. Lokale comités en vrijwilligersorganisaties houden het feest levend en bepalen in grote mate hoe de viering er lokaal uit gaat zien. Dit betreft zowel de klassieke intochtcomités als meer recente vormen zoals pop-upvieringen, terug naar zwart, etc. Veel van deze organisaties en individuen worstelen met administratieve en andere beslommingen zoals het aanvragen van vergunningen voor evenementen, dilemma's en mogelijkheden over open of gesloten evenementen, voortdurend veranderende en meer complexe regelgeving en soms zelfs de houding en medewerking van gemeentes. Er is daarom een grote behoefte aan ondersteuning op het gebied van deze zaken, zoals voorbeeldbrieven, uitleg, procedures, wat werkt en wat werkt niet, tips voor organisaties, etc. Soms is zelfs juridisch advies noodzakelijk, als organisatoren worden geconfronteerd met onredelijke eisen of zelfs tegenwerking.

Activiteit: Historisch gezien heeft het Sint en Pietengilde goede contacten met veel sinterklaascomités en organisatoren in den lande. De laatste jaren ontstaan naast de reguliere intochtcomités echter nieuwe organisatievormen en groepen, die, alternatieve activiteiten ontplooiën, zoals pop-up vieringen, spontane bezoeken, wijkintochten etc. Het Gilde wil ook met deze nieuwe organisaties nauw contact opbouwen en als verbindende factor dienst gaan doen. Daartoe wordt met deze organisatoren en organisaties actief contact gezocht om ze waar gewenst op te nemen in het netwerk van het Gilde (zoals facebookgroep, nieuwsbrief, etc.).

Activiteit: Zoals eerder opgemerkt wordt de samenwerking met sinterklaasvieringen in Europees verband de komende beleidsperiode op een laag pitje gezet. Uitzondering daarbij is echter België, dat door de nabijheid en grote overeenkomsten in viering van de traditie een logische uitbreiding voor het Sint en Pietengilde is. Daartoe is en wordt contact gezocht met (overkoepelende) organisaties en sinterklaascomités in België. In eerste instantie zullen deze aansluiten bij de al genoemde communicatiekanalen en activiteiten van het Gilde. Op een later tijdstip zal geëvalueerd worden of voor deze partijen eventueel specifieke informatie, bijvoorbeeld op de website, noodzakelijk is.

Activiteit: Voor communicatie en ter ondersteuning van de organisatoren van sinterklaasactiviteiten is een specifiek communicatiekanaal in het leven geroepen, de nieuwsbrief. De nieuwsbrief wordt alleen verzonden na aanmelding. Hierin wordt, naast wat vaste rubrieken zoals historische feiten, voornamelijk informatie gedeeld die van belang is voor organisatoren. Het gaat hier dan om tips voor

organisatoren, ervaringen met aanpak en communicatie met gemeentes, succesvolle wijzen van organiseren, etc. Deze nieuwsbrief verschijnt op dit moment met enige regelmaat (4 maanden) en gedurende het seizoen (oktober-december) wat frequenter.

Activiteit: Ter ondersteuning van organisatoren zal het Gilde een aantal voorbeeldbrieven opstellen, die gebruikt kunnen worden voor aanmelden van evenementen, communicatie met gemeentes en andere instellingen en eventueel om misverstanden en bezwaren weg te nemen. Deze brieven zijn gebaseerd op de historische kennis over het sinterklaasfeest, meest recente kennis over regels en procedures en op ervaringen opgedaan in het netwerk van het Gilde.

Activiteit: Helaas worden organisatoren regelmatig geconfronteerd met problemen, die voortvloeien uit gebrek aan kennis omtrent regelgeving of zelfs tegenwerking op basis van persoonlijke voorkeuren vanuit gemeentes en gemeentepolitiek. Ook worden organisatoren van het sinterklaasfeest met Zwarte Piet op vele gebieden achtergesteld of zelfs genegeerd, bijvoorbeeld bij het sinterklaasjournaal, het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed, de bibliotheken etc. Het Gilde heeft als eerste stap daarom een petitie en verzoek ingediend bij de vaste Kamercommissie van OCW, met het verzoek hieraan een einde te maken en alle burgers gelijk te behandelen. In het komende beleidsjaar is het bestuur van zins, contact te zoeken met VNG en andere instanties om in gesprek te gaan over deze situatie en ook op lokaal niveau achterstelling en ondervertegenwoordiging tegen te gaan. Het sinterklaasfeest is van iedereen, voor iedereen en er is geen plaats voor door gemeentes en andere instanties opgelegde en afgedwongen voorkeursuitvoering.

Financieel

Inkomsten der stichting

Stichting Sint en Pietengilde onderneemt geen commerciële activiteiten en inkomsten daaruit zijn dan ook geen deel van de financiële planning van de stichting. Ook kent de stichting geen lidmaatschapsgelden, abonnementen of andere bronnen van inkomsten. Inkomsten voor de stichting zijn volledig afkomstig uit donaties en giften. In het recente verleden waren de inkomsten uit donaties in de orde van enkele duizenden euro's. Na de herstructurering van het Gilde is de verwachting dat de inkomsten in de toekomst wederom op dit niveau kunnen komen. Voor het huidige bestuursjaar is het doel in ieder geval 1500 euro te bereiken. De gehele financiële structuur van het Gilde is echter dusdanig, dat ook bij tegenvallende inkomsten de continuïteit niet in gevaar komt.

Uitgaven

De stichting streeft naar een zo laag mogelijk niveau van vaste kosten. De grootste kostenpost betreft de website hosting, onderhoud en uitbreiding, hiervoor wordt dit jaar 2000 euro begroot. Verdere vaste lasten betreffen kosten bankrekening en betalingsverkeer, KVK, sociale media. Hiervoor is een totaalbedrag van ongeveer 250 euro dit jaar voorzien.

Verder kent de stichting geen bezoldigde bestuurders, alle bestuurswerk is volledig vrijwillig en slechts een klein bedrag (250) is gereserveerd voor onvermijdelijke kosten. Alle bestuursvergaderingen zijn georganiseerd als online bijeenkomsten om reiskosten te besparen, hiervoor is dan ook geen post opgenomen in de plannen voor de komende jaren.

Vermogensvorming en beheer

De stichting streeft niet naar vermogensvorming. Het huidige vermogen is zelfs negatief. Voor de ontwikkeling van een nieuwe website en de publicatie van het historisch archief van de Stichting is namelijk door de Stichting toegewezen financiers een renteloze, niet opeisbare lening met onbeperkte looptijd verstrekt. Mocht uit donaties na aftrek van financiering van alle activiteiten een overschot ontstaan, dan zal dit zo spoedig mogelijk, bij voorkeur het volgende jaar reeds, worden ingezet ter financiering van additionele activiteiten op het gebied van sinterklaasvieringen, historisch onderzoek, voorlichting, het aflossen van de lening, of bijvoorbeeld audiovisuele producties met als thema het sinterklaasfeest.

De statuten bevatten verder een artikel, dat bij een eventueel opheffen van de stichting resterend kapitaal zal worden overgedragen aan een of meer nader te bepalen instellingen waarvan het doel overeenkomt met dat van het Gilde, stimulering en ondersteuning van de viering van het sinterklaasfeest.